

“Hedef Sıfır Kaza” out “Endüstri 4.0” in

Elk. Müh. Gülefer Mete
gulefer.mete@emo.org.tr

Her derde deva reçeteleri seviyoruz toplum olarak.

6331 sayılı İş sağlığı ve Güvenliği Kanunu 30.06. 2012 yılında yayınlandığında, iş kazalarını önleme, iş sağlığını ve güvenliğini sağlamada kesin çözüm olarak görülüyordu söz konusu kanunu hazırlayanlarca kapsam genişletilmişti.

1971 yayın tarihli 1475 sayılı İş Kanunu ve 2003 yayın tarihli 4857 sayılı İş kanunu kapsamında yer almayan bir kısım özel işyerleri kapsama alındığı gibi, çalışan sayısına bakılmaksızın tüm işyerleri kapsama dahil edilmiş, kamu işyerleri de ilk defa bu kanun kapsamına alınmıştı.

Yasanın en önemli maddesi diyebileceğimiz genişletilmiş olan kapsam iken; 2012'den bugüne yani 2018'e gelindiğinde geçen 5 yılı aşkın sürede;

Bir tarafta kanunda kapsama dahil edilen işyeri aynı kanun içinde kanunun bazı maddelerinden muaf tutulmuştur.

Diğer yandan işyeri kapsama alınmıştır. Fakat kanunun bazı maddelerinin farklı işyerlerinde uygulanması açısından yürürlük tarihi farklı olmuştur.

Bu da kanunda yazan bu hususun, bir işyeri için suç teşkil etmez iken başka bir işyeri için yürürlük tarihi itibarıyla suç teşkil etmesi sonucunu doğurmuştur.

Kanundaki bir madde için farklı olan yürürlük tarihi aynı şekilde kalmamış, sürekli olarak yine kanunun kendi içindeki geçici maddeleri ile ötelenmiştir.

2012 yılında yayınlanmış olan kanunun 5,5 yıl geçmesine karşın hala yürürlükte olmayan maddeleri vardır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu yayınlandığında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı görevinde Faruk Çelik bulunuyordu. Faruk Çelik'in 28.08.2015 tarihi itibarıyla boşalttığı makama sırasıyla Ahmet Erdem, Süleyman Soylu, Dr. Mehmet Müezzinoğlu ve son olarak da Jülide Sarıeroğlu geldi.

2015-2017 yıllarında Faruk Çelik'ten sonra dördüncü kez bakan değişmiştir.

Değişmeyen ise yine kaza istatistikleri olmuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından başlatılan “istihdam seferberliği” çerçevesinde önceki Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Müezzinoğlu'nun da katılımıyla 13 Mayıs 2017'de 3.Havalimanı'nda “İş Sağlığı ve Güvenliği Hedef Sıfır Kaza Deklerasyon” imza töreni düzenlenmişti. Eksenini inşaatların oluşturduğu ve dört ay sürecek olan sıfır kaza

kampanyası çerçevesinde Bakanlık bürokratlarının her şehre 2-3 kez gidecekleri ve sosyal taraflarla görüşecekleri belirtilmiş ve açıklamalara başlamışlardı. İçerikleri aynı olan bu açıklamaların özeti şöyleydi: “AKP döneminde iş kazaları yüzde 40 azaldı.”

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi tarafından bu dört aylık “Hedef Sıfır Kaza” dönemine ilişkin paylaşılan bilgiler kazaların hiç de azalmadığını aksine sıçramalı artışların olduğunu göstermektedir.

Yasa neydi, neyi hedefledi, neyi yaptı dediğimizde; gelinen noktada elde bir şey yoktur.

Bakan Jülide Sarıeroğlu mecliste 17 Kasım 2017 tarihinde yaptığı Bütçe sunuş konuşmasında şöyle demiştir.

“6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'yla ülkemizin iş sağlığı ve güvenliği konusunda çağdaş ülkeler düzeyine gelmesi açısından önemli bir adım atılmıştır. Mevzuatımız bu kanun çerçevesinde AB normlarıyla uyumlu hâle getirilmiştir. Her zaman önem ve öncelik verdiğimiz iş sağlığı

Hedef Sıfır Kaza' Kampanyası Sürecinde
En Az 753 İşçi Yaşamını Yitirdi

ve güvenliği alanında, özellikle, iş kazalarını önlemeye yönelik sektör bazlı çalışmalar gerçekleştiriyoruz.”

SGK'nun verilerine göre 2016 yılında 286.068 işçi kaza geçirirken 597 işçi de meslek hastalığına yakalanmıştır. Söz konusu iş kazaları nedeniyle sadece 2016 yılında 3.453.702 işgünü kaybedilmiştir. Gerçekleşen iş kazaları nedeniyle 2016 yılında 4.642 kişi engelliler sınıfına dahil olurken 5510 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana 17.255 işçi karşılaştığı iş kazası neticesinde %40 ve daha yüksek oranda engelli birey haline gelmiştir.

Yine SGK verilerine göre sadece 2016 yılında 1405 işçi iş kazası nedeniyle hayatını kaybetmiştir.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi verilerine göre ise bu sayı 1970 kişi olarak tespit edilmiştir. 2017'nin ilk on bir ayında ise en az 1851 işçi çalışırken yaşamını yitirmiştir.

Diğer taraftan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Çalışma İstatistikleri Bilgi Sistemi'nde "İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları" gibi bazı başlıklar altındaki istatistiki bilgilere SGK torba yasa ile veri paylaşımını durdurduğu için verilere erişim sağlanamamaktadır.

Sayın Bakan bütçe sunuş konu-

masının bir başka yerinde şunu da söylemiştir. "Yine, iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının yaygınlaştırılmasına yönelik nitelikli insan kaynağının büyük öneme sahip olduğu hepimizce malum. Bu bilinçle gerçekleştirdiğimiz çalışmalarla 2017 yılı Ekim sonu itibarıyla toplam 109 bin iş güvenliği uzmanı, 33 bin iş yeri hekimi, hizmet sunmak üzere belgelendirilmiştir."

2017 yılı Ağustos ayı itibarıyla ülkemizde 1.825.023 işyeri bulunmakta ve bu işyerlerinden 1.788.433 tanesi 50'den az işçi çalıştırmaktadır. Diğer taraftan kamu işyerlerinin sayısı 27.927'dir.

İş Güvenliği Uzmanı ile sözleşme yapan işyeri sayısı 339 bin, İşyeri Hekimi ile sözleşme yapan işyeri sayısı ise 319 bindir. Dolayısıyla 1.8 milyon işyerinden sadece %18,5 oranındaki işyeri İş Güvenliği Uzmanı ve/veya İşyeri Hekimleri tarafından denetlenmektedir.

Denetim, rehberlik ve kayıt dışı istihdamla mücadele faaliyetleri Bakanlık ve Sosyal Güvenlik Kurumunda görevli 1.501 müfettiş, 1.952 sosyal güvenlik denetmeni aracılığıyla yürütülmüştür.

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından 2017 Eylül sonu itibarıyla gerçekleştirilen teftişlerde 1.825.023

işyerinden sadece 10 bin 567 tane işyeri denetlenmiştir. 181 iş kazası incelenmesi yapılmıştır.

Yine Sosyal Güvenlik Kurumunca yürütülen denetimlerde 1.825.023 işyerinden sadece 32 bin 680 işyeri, 303 bin çalışan denetlenmiş, denetimler sonucunda 3 bin 568 kayıt dışı iş yerinin olduğu, 14 bin 161 çalışanın kayıt dışı çalıştığı tespit edilmiştir.

Toplamda denetlenen işyeri sayısı tüm işyerlerinin %2,5'ünü bulmazken, bir işyerinin denetim görme olasılığının yüzde bir dahi olmadığı, iş güvenliği ve sağlığı gereklerinin maliyet görüldüğü durumda işverenlerin yasanın gereği koruyucu ve önleyici tedbirleri kendiliğinden almalarını beklemek hayalcilik olacaktır.

Yasanın daraltılan kapsamı, yürürlük tarihleri sürekli olarak ötelenen maddeleri ile işlerliği kalmamıştır.

Bugüne yakalamayan bakanlık "Endüstri 4.0" için start vermiştir.

Kaynaklar:

<https://www.csgeb.gov.tr/home/news/is-kazalarinda-hedefimiz-sifir/>

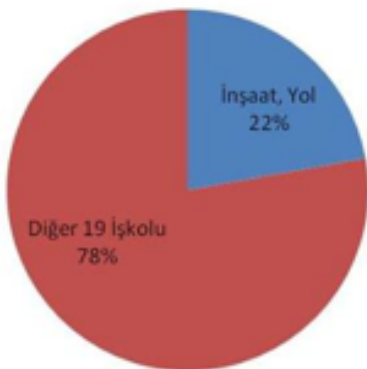
<http://www.guvenlicalisma.org>

<https://www.tbmm.gov.tr>

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'nın 2018 yılı bütçe sunuş konuşması

<http://t24.com.tr/yazarlar/yalcin-dogan/hedef-sifir-kaza,18283>

Hedef Sıfır Kaza Kampanyası Sürecinde İnşaat İşkolundaki İşçi Ölümünün Tümü İşkolları İçindeki Oranı

Hedef Sıfır Kaza Kampanyası Sürecinde En Az 167 İnşaat İşçisi Yaşamını Yitirdi

